

(דף כ"ט ע"א) בְּנִהוּרָא עֲלָתָהּ, לְמַתְוֵי כְלָא חַד. וְכַד אָתָּא שְׁלֵמָה, אֲשַׁכַּח עֲלָמָא שְׁלִים, וְסִיחָרָא דְאַתְמִלְיָא, וְלֹא אֲצַטְרִיף לְאַטְרַחָא עֲלֵהּ לְאַנְהָרָא. (ע"ב)

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְבָעֵי קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְמִיסַב נְוִקְמִין מַעֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, אֲתַעֲרַר שְׁמַא לֹא, וְאַתְמִלְיָא סִיחָרָא מֵהֵוּא סְטָרָא דְמָא. וְכַדִּין, נְבָעִין מְבוּעִין וְנַחְלִין דְלִתְתָּא, פֶּל אֵינֻן דְלִסְטֵר שְׁמַא לֹא דְמָא. וְעַל דָּא, דִּינָא דִלְהוֹן דְמָא.

תָּא חֲזִי, כַּד הָאֵי דְמָא אֲתַעֲרַר (נ"א כַּד דִּינָא אֲתַעֲרַר עַל עֲלָמָא בְּגִין הֵוּא דְמָא דְקַטְלוּן קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתַעֲרַר) עַל עֲמָא, הֵוּא דְמָא דְקַטְלוּן אֵיחֻוּ דִּיתַעֲרַר עֲלֵיהּוּ עֲמָא אֲחָרָא וְקַטִּיל לֹון. אֲבָל (הַשְׁתָּא) בְּמַצְרִים, לֹא בָעָא קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְאַיִתָּאָה עֲלֵיהּוּ עֲמָא אֲחָרָא לְאַתְעֲרָא עֲלֵיהּוּ דְמָא בְּגִין דִּישְׂרָאֵל הוּוּ בִינֵיהּוּ, וְלֹא יִצְטַעֲרוּן בְּגִין דְדִיִּירוּן בְּאַרְעָא דִלְהוֹן, אֲבָל קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְחָא לֹון בְּדְמָא, בְּנַחְרִין דְלְהוֹן, דְלֹא הוּוּ יְכַלִּין לְמַשְׁתֵּי.

וּבְגִין דְשׁוֹלְטָנוּתָא דְלְהוֹן, שְׁלֵטָא בְּהֵוּא נַחְרָא, פְּקִיד קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְשׁוֹלְטָנוּתָא דְלְהוֹן בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דִּיִּלְקִי דְחִלָּא דְלְהוֹן בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְנִילֻם חַד וְדְחִלָּא דְלְהוֹן הוּוּ, וְכֵן שְׂאֵר דְחִלִּין דְלְהוֹן נְבָעִין דְמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְהָיָה דָם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְאֲבָנִים.

רַבִּי חֲזִיָּא קָם לִילְיָא חַד לְמַלְעֵי בְּאוּרִיָּתָא, וְהוּוּ עֲמִיָּה ר' יוֹסִי זֹוטָא, דְהוּוּ רַבִּיא. פֶּתַח ר' חֲזִיָּא וְאָמַר, (קהלת ט') לֶךְ אֲכֹל בְּשִׂמְחָה לְחֻמָּה וּשְׂתֵה בְּלֵב טוֹב יִינֶהּ כִּי כָבֵד רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ. מָאֵי קָא חֻמָּא שְׁלֵמָה דְאָמַר הָאֵי קָרָא.

אֲלֹא שְׁלֵמָה כָּל מְלוֹי בְּחֻמָּה הוּוּ, וְהָאֵי דְאָמַר לֶךְ אֲכֹל בְּשִׂמְחָה לְחֻמָּה, בְּשַׁעְתָּא דְכַר נִשְׁ אֲזִיל בְּאוּרְחוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְקַרֵב לֵיהּ לְגַבִּיָּה, וְיִהִיב לֵיהּ שְׁלוּה וְנִיחָא, כְּדִין נַחְמָא וְחֻמָּרָא דְאֲכִיל וְשְׁתֵי, בְּחֻדְוָה דְלִפְּא, בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתַרְעֵי בְּעוֹבְדוּי.

אָמַר לֵיהּ הֵוּא רַבִּיא, אֵי חֲכִי, הָא אָמַרְתָּ דְכָל מְלוֹי דְשְׁלֵמָה בְּחֻמָּתָא הוּוּ, אֵן הוּא חֻמָּתָא חֻמָּא. אָמַר לֵיהּ בְּרִי תְבַשְׁל בְּשׁוֹלְה, וְתַחֲמִי הָאֵי קָרָא. אָמַר לֵיהּ עַד לֹא בְּשִׁילְנָא יְדַעְנָא. אָמַר לֵיהּ מְנָא לֶךְ.

אָמַר לֵיהּ קָלָא חַד שְׁמַעְנָא מֵאַפָּא, דְהוּוּ אָמַר בְּהָאֵי קָרָא, דְשְׁלֵמָה קָא אֲזַחַר לֵיהּ לְפַר נִשְׁ, לְאַעְטְרָא לֶהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה, דְאֵיחֻוּ סְטָרָא דִימִינָא, וְאֵיחֻוּ נַחְמָא, דִּיתַעֲטַר בְּחֻדְוָה. וְלְבַתֵּר, דִּיתַעֲטַר בְּחֻמָּרָא, דְאֵיחֻוּ שְׁמַא לֹא, בְּגִין דְתַשְׁתַּכַּח בְּמַהִימְנוּתָא דְכְּלָא, חֲדוּתָא שְׁלִימָתָא, בִּימִינָא וְשְׁמַא לֹא, וְכַד תַּתְּוֵי בִין תַּרוּוִיָּהּוּ כְּדִין כָּל בְּרַפְּאֵן שְׂרָאן בְּעֲלָמָא. וְכַל דָּא, כַּד אֲתַרְעֵי קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעוֹבְדֵיהוֹן דְבְּנֵי נִשְׂא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב כִּי כָבֵד רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ. אָתָּא ר' חֲזִיָּא וְנִשְׁקִיָּה, אָמַר, חֲזִיָּה בְּרִי הָאֵי מְלָה שְׁבַקְנָא בְּגִינְה, וְהַשְׁתָּא יְדַעְנָא, דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בָּעֵי לְאַעְטְרָא לֶךְ בְּאוּרִיָּתָא.

תו פתח ר' חזי' ואמר, אמור אל אהרן קח מטף ונטה ידך על מימי מצרים. מאי טעמא אהרן ולא משה. אלא, אמר קדשא בריה הוא, אהרן מיין קיימין בדיבכתיה, ושמאלא בעי לנגדא מיין מתמן, אהרן דאתי מההוא סטרא יתער ליה, וכד שמאלא נקיט לון, אינון יתהדרון דמא.

תא חזי תפתא דכל דרגין מהא בקדמיתא. אמר רבי שמעון מתפתאה שרא קדשא בריה הוא. וידא דיליה, מהא בכל אצבעא ואצבעא. וכד מטא לדרגא עלאה דכל דרגין, עבד איהו דיליה, ועבר פארעא דמצרים, וקטל פלא. ובגני כד קטל פל בוכרין פארעא דמצרים, בגין דאיהו דרגא עלאה ובוכרא דכלא.

ותא חזי, פרעה הוה שולטניה במיא, (נ"א בקדמיתא ומפתאה שרא קדשא בריה הוא וכד מטא לדרגא עלאה דלהון דאיהו בוכרא דכל דרגין דלהון קטל פל בוכרא פארעא דמצרים בגין ההוא דרגא עלאה ובוכרא דכולא ותא חזי פרעה הוה בוכרא ושולטניה במיא) דכתיב, (יחזקאל כ"ט) התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו, בגין כד אתהפך נהריה בדמא בקדמיתא. לבתר צפרדעים דמשמטי לון בקלין טסירין מקרקרין בגו מעייהו, (נ"א מקרקרין בגו יאורא) ונפקי מגו יאורא, וסלקי בניבשתא וראמין קלין בכל סטרין, עד דאינון נפלין כמתין בגו ביתא.

ורזא דמלה, פל אינון עשר אתין דעבד קדשא בריה הוא, פלהו הוּוּ מגו ידא תקיפא, ויהוה ידא אתתקף על אינון דרגין (דף כ"ט ע"ב) פוּלהו שולטנותא דלהון, בגין לבלבלא דעתייהו, ולא הוּוּ ידעי למעבד מידי. תא חזי, פל אינון דרגין דלהון, פיון דנפקי למעבד מידי, דאתחזי לכלא לא יכלין (לבתר) למעבד מידי. אימתי כד (נ"א בגין ההוא) ידא תקיפא (ס"א שריא) דשריא עלייהו. (דכתיב), (שמות ז') ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתה.

רבי שמעון פתח ואמר, (ירמיה ל"א) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו'. תא חזי, האי קרא אוקמוה בכמה אתרי. והאי קרא קשא, רחל מבכה על בניה, בנהא דרחל יוסף ובנימין הוּוּ ולא יתיר, ולא (פולהו) שית שבתין הוּוּ דיליה, אמאי בכת רחל ולא לאה.

אלא הכי אמרו כתיב, (בראשית כ"ט) ועיני לאה רבות. אמאי רבות. בגין דכל יומא נפקת לפרשת ארחין, ושאלת על עשו, והוּוּ אמרין לה עובדוי דההוא רשע, ודחילת למנפל בגו עדביה, ונתות בכת פל יומא, עד דאתרפכו עינהא.

וקודשא בריה הוא אמר, אנת בכת בגין ההוא צדיקא, דלא תהוי בעדביה דההוא רשע. חזי, אחתה תקום בפרשת ארחין, ותבפי על גלותהון דישראל, ואת תקום לגו ולא תבפי עלייהו ורחל איהי בכת על גלותהון דישראל.

אבל האי קרא, איהו על מה דאמרן. אבל רזא דמלה, דרחל ולא תרי עלמין נינהו. חד עלמא דאתכסיא, וחד עלמא דאתגליא. ועל דא, דא אתקברת ואתחפיאת לגו במערתא ואתכסיאת. ודא קיימא בפרשת ארחין באתגליא. וכלא כגוונא עלאה. ובגין כד לא אעיל לה יעקב במערתא,

וְלֹא בְּאַתְרֵי אַחֲרָא, דְּהָא פְּתִיב (בראשית מ"ח) בְּעוֹד פְּבַרְת אֶרֶץ לְבוֹא אֶפְרָתָה, וְלֹא אָעִיל לָהּ לְמַתָּא.
בְּגִין דְּהָהּ יָדַע דְּאַתְרָה הָהּ בְּאַתְרָא דְּאַתְגְּלִיא.

תָּא חֲזִי, פְּנִסְת יִשְׂרָאֵל הָכִי אֶקְרִי, רַחֵל. פְּמָה דְּאַתְ אַמְר, (ישעיה נ"ב) וּבְרַחֵל לִפְנֵי גּוֹזְזִיהָ נְאֻלְמָה.
אֲמַאי נְאֻלְמָה. דְּכַד שְׁלֻטִין שְׂאָר עֲמִין, קָלָא אֶתְפָּסֵק מִינָהּ, וְהִיא אֶתְאֻלְמָת.

וְדָא הוּא דְּכְתִיב, קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים. קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע דָּא יְרוּשָׁלַיִם לְעִילָא.
רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ, כָּל זְמַנָּא דְּיִשְׂרָאֵל אֵינּוּן בְּגָלוּתָא, אִיהִי מְבַכָּה עַלֵיהּוּ דְּאִיהִי אִימָא דְּלְהוֹן.
מֵאַנְהָ לְהַנְחֵם עַל בְּנֵיהָ. מָאִי טַעְמָא. כִּי אֵינּוּן. כִּי אֵינּוּן מִיבְעִי לִיהָ. אֵלָא, בְּגִין דְּבַעֲלָהּ דְּאִיהּוּ קוֹל,
אֶסְתַּלֵּק מִינָהּ, וְלֹא אֶתְחַבֵּר בְּהַדְּהָ.

וְתָא חֲזִי, לָאוּ שְׁעִתָּא חֲדָא, אִיהִי דְּכָבַת עַלֵיהּוּ דְּיִשְׂרָאֵל, אֵלָא בְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא דְּאֵינּוּן בְּגָלוּתָא.
וּבְגִינֵי כֹה, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְרַם לוֹן קָלָא לְמַצְרָאִי, דְּכְתִיב, (שמות י"א) וְהִיטָה צַעֲקָה גְדוֹלָה בְּכָל
אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כְּמוֹהוּ לֹא נִהְיָתָה וְגו'. וְזִמִּין לוֹן קָלִין אַחֲרֵינִין, בְּאֵינּוּן עוֹרְדֵעֵנִין, דְּרַמָּאן קָלִין
בְּמַעֲיָהּוּ, וְהוּוּ נְפֻלֵי בְּשׁוּקֵי כְּמַתִּים.

וּתְעַל הַצַּפְרָדַע, חֲדָא הוּת, וְאוֹלִידַת, וְאַתְמַלְיַת אֶרְעָא מִינֵיהּוּ. וְהוּוּ כְּלָהּוּ מִסְרִין גְּרַמֵּייהּ לְאִשָּׁא,
דְּכְתִיב וּבְתַנּוּרֵיהָ וּבְמִשְׁאֲרוֹתֶיהָ, וּמַאי הוּוּ אֶמְרוּ. (תהלים ס"ו) בָּאֲנֹו בְּאִשׁ וּבְכַמִּים וְתוֹצִיאֲנֹו לְרוּיָהּ.
וְאִי תִימָא אִי הָכִי מָאִי אִיכְפַת לְהוּוּ לְמַצְרָאִי דְּעַאֲלִין לְאִשָּׁא כָּל אֵינּוּן עוֹרְדֵעֵנִין, אֵלָא כְּלָהּוּ
עַאֲלִין לְאִשָּׁא וְאִזְלִין בְּתַנּוּרָא וְלֹא מַתִּין. וְאֵינּוּן דְּמַתִּין מָאִי קָא עַבְדִּי. נְהֵמָא הוּוּ בְּתַנּוּרָא וְעַאֲלִין
בְּגוּ נְהֵמָא וּמַתְבַּקְעִין וּנְפֻקִי מִינֵיהּוּ אַחֲרֵינִין וְאַשְׁתַּאֲבִין בְּנְהֵמָא. אֶתּוּ לְמִיכָל מִינָהּ הַהוּא פְּתָא
אַתְהֵדְרוּ עוֹרְדֵעֵנִיא בְּמַעֲיָהּוּ וּרְקָדוּ וּרְמָאן קָלִין עַד דְּהוּוּ מַתִּים. וְדָא קְשִׁיא לוֹן מְכָלָא.

תָּא חֲזִי כְּתִיב וְשָׂרָץ הַיָּאֵר צַפְרָדַעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתָהּ וּבְחֹדֶר מִשְׁכַּבָּהּ וְעַל מִטָּתָהּ. פְּרַעָה אִיהּוּ
אַלְקֵי קַדְמָאָה מְכָלָהּוּ וְיִתִיר מְכָלָהּוּ. לִיְהוּי שְׁמִיהָ דִּי אֵלָהָא מְבַרְךָ מִן עַלְמָא וְעַד עַלְמָא דְּהוּא
פְּקִיד עוֹבְדִין דְּכִנֵּי נְשָׂא בְּכָל מָה דְּעַבְדִּי.

כְּתִיב (בראשית י"ב) וַיֵּרָאוּ אוֹתָהּ שְׁרֵי פְּרַעָה וַיְהִלְלוּ אוֹתָהּ אֵל פְּרַעָה וַתִּמְכַח הָאִשָּׁה בֵּית פְּרַעָה. הָאִי
קָרָא לְהַרְשָׁא הוּא דְּאַתָּא. תַּלְת פְּרַעָה